

ע"פ 5928/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5928/14

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 30.6.2014, בת"פ 51712-12-12, שניתן על-ידי כב' השופטת מ' ברנט

תאריך הישיבה: י"ז באייר התשע"ה (6.5.2015)

בשם המערער: עו"ד ניל סיימון

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

פסק-דין

השופט א' שהם:

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על חומרת העונש שנגזר על המערער, ביום 30.6.2014, בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בת"פ 51712-12-12, על-ידי כב' השופטת מ' ברנט.

2. נגד המערער ואחיו, י.א. (להלן: י.) ושניהם ביחד (להלן: הנאשמים), הוגש כתב אישום מתוקן, במסגרתו יוחסו להם העבירות הבאות: שוד בנסיבות מחמירות (בצוותא חדא), לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 29(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שוד בחבורה, לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 29(א) לחוק העונשין; שתי עבירות של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; כניסה והתפרצות למקום מגורים (בצוותא חדא), לפי סעיף 406(ב) בצירוף סעיף 29(א) לחוק העונשין; שתי עבירות של גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין; ושימוש ברכב ללא רשות, לפי סעיף 413ג לחוק העונשין. לי. בלבד יוחסה עבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין; ואילו למערער יוחסה עבירה נוספת של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

3. ביום 6.11.2013, בעיצומה של פרשת התביעה, הודיע בא כוחו של המערער, עו"ד ניל סיימון, כי מרשו מבקש להודות בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, ולצרף תיקים נוספים כמפורט להלן: ת"פ 62303-12-13 (בית משפט השלום קרית); ת"פ 37535-06-13 (בית משפט השלום בתל אביב); ת"פ 23362-05-13 (בית משפט השלום ירושלים). כמו כן, צורפו תיקי פ"א שבהם טרם הוגש כתב אישום: פ"א 300924/12 (תחנת משנה ירדן צפון); ו-פ"א 134438/13 (תחנת פשעים דן). לאחר צירוף התיקים כמפורט לעיל, הורשע המערער בעבירות הכלולות בכתב האישום המתוקן, כמפורט בפסקה 2 לעיל, וכן בעבירות שבתיקים הנוספים שכללו: 4 עבירות של גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ועבירה נוספת של גניבה ממעביד, לפי סעיף 391 לחוק העונשין.

4. ביום 30.6.2014, נגזר דינו של המערער והוטלו עליו העונשים הבאים: 9 שנות מאסר לריצוי בפועל שמניין מיום מעצרו; 24 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירות אלימות או רכוש מסוג פשע; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירות אלימות או רכוש מסוג עוון; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירה של שיבוש מהלכי משפט; פיצויים בסכום כולל של ₪ 20,000 למתלוננים שונים, כמפורט בגזר הדין.

5. להשלמת התמונה, יצוין כי י., אחיו של המערער, הודה אף הוא בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן ונדון, בין היתר, ל-6.5 שנות מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו. י. ערער לבית משפט זה על חומרת עונשו (ע"פ 1875/14) והדין בערעור התקיים ביום 29.1.2015.

עובדות כתב האישום המתוקן והתיקים המצורפים

6. כתב האישום המתוקן, ככל שהוא נוגע למערער, מונה שלושה אישומים.

באישום הראשון מסופר על היכרות מוקדמת של י. עם הגב' ש.ל. (להלן: המתלוננת), במסגרת עבודתם המשותפת במכון ברחובות (להלן: המכון). המתלוננת עצמה התגוררה, באותה תקופה, ביחד עם אחיה, נ.ל. (להלן: המתלונן) והוריהם, ברח' (להלן: הבית). נטען בכתב האישום, כי בתאריך 16.12.2012 או בסמוך לכך, בעת שי. והמתלוננת היו במכון, גנב י. את מפתח הבית (להלן: המפתח), "בכך שנטל את צרור המפתחות של המתלוננת, והפריד ממנו את המפתח, וזאת ללא ידיעת המתלוננת". לאחר גניבת המפתח, קשרו הנאשמים קשר להתפרץ לביתה של המתלוננת ולגנוב ממנו רכוש.

7. נטען בכתב האישום, כי ביום 20.12.2012 בסמוך לשעה 12:25, התפרצו הנאשמים לבית, באמצעות המפתח שהיה ברשותם, לאחר שפתחו את דלת הכניסה לבית ונכנסו לתוכו. לאחר זמן מה, כאשר הנאשמים היו בתוך הבית, הגיע המתלונן לביתו, הבחין כי האזעקה פועלת וכיבה אותה. המתלונן החל לעלות בגרם המדרגות, לעבר הקומה השניה בבית, ואז רצו הנאשמים לכיוונו "אחזו אותו בחוזקה בחולצתו ומשכו אותו בכוח לחדרו". בהמשך, נטלו הנאשמים סכין בעלת להב מעוקל שהיתה בחדרו של המתלונן (להלן: הסכין), ובעודם אוחזים בסכין דרשו מהמתלונן כי יראה להם היכן מצויה הכספת בבית, מה הקוד שלה, "והיכן מוסתר הזהב".

8. הנאשמים חיפשו על גופו ובגדיו של המתלונן, רוקנו את כיסיו, ולקחו ממנו מכשיר מסוג אייפון שהיה ברשותו, וכן את ארנקו. עוד נטען, כי הנאשמים ערכו חיפוש בחדרי הבית ונטלו עימם מסמכים שונים, תכשיטים וכסף מזומן. במהלך האירוע, איים י. על המתלונן, בכך שאמר לו כי הוא נושא באקדח עם משתיק קול, וכי הוא "עם האלפרונים".

9. בשלב מסוים, ובעקבות הפעלת מערכת האזעקה וחיישני התנועה בבית, הגיע למקום ערן דבש (להלן: הסייר), המשמש כסייר של חברת האבטחה והשמירה "צוות 3". הסייר נכנס אל הבית וכאשר הוא הבחין ביי, אמר לו האחרון כי הוא חבר של המתלונן, וכי הלה נמצא במקלחת. באותה עת, שמר המערער על המתלונן באחד מחדרי הבית "באיומי סכין". מסתבר, כי י. עורר את חשדו של הסייר, אשר יצר קשר עם מוקד חברת האבטחה שבה הוא מועסק וביקש סיוע של מוקד הסיור העירוני. בשלב זה, ובחלוף זמן קצר, יצא המערער מהבית וברח, כאשר מכשיר האייפון וכרטיס האשראי של המתלונן ברשותו. בהמשך, יצא גם י. מהבית, כאשר הוא נושא עימו תיק ובו: שטר של 200 ₪ שנגנב מהבית, 2 זוגות כפפות חד פעמיות מלייטקס, 2 כובעי צמר, ומסמכים שונים של בני משפחת המתלוננים. בכיסיו של י. היו זוג עגילים השייך למתלוננת, ושטר נוסף של 200 ₪, שנגנב מהבית.

10. שני אנשי השיטור העירוני שהגיעו למקום דלקו בעקבות י., וכעבור זמן קצר הוא נעצר על ידם, לאחר שהתחבא בסבך של שיחים. המערער, אשר לא נעצר, הספיק למשוך, באמצעות מכשיר כספומט ברחובות, 2000 ₪ מחשבון הבנק של המתלונן, באמצעות כרטיס האשראי שגנב ממנו.

11. בגדרי האישום השני, נמסר כי, ביום 28.1.2013, ניתנה החלטה של כב' השופטת שטמר (מ"ת 51740-12-12), לפיה שוחרר י. בתנאים מגבילים הכוללים, בין היתר, מעצר בית מלא בביתו ברמלה, בפיקוח אשתו או אחיותיה. ביום 3.4.2013 בשעה 20:30 או בסמוך לכך, יצא י. את ביתו ללא אישור בית המשפט וללא ליווי המפקחים, ונסע לתל אביב על-מנת להיפגש עם המערער.

נטען בכתב האישום, כי עוד קודם לכן, קשרו הנאשמים קשר לשדוד בחבורה נהג מונית.

12. ביום 3.4.2013 בשעה 22:00 או בסמוך לכך, ברח' בוגרשוב בתל אביב, עצרו הנאשמים מונית שהיתה נהוגה בידי יהונתן אייבזו (להלן: הנהג), וביקשו כי יסיעם לרמלה. המערער התיישב במושב ליד הנהג ואילו י. ישב במושב האחורי מאחוריו. בהגיעם לכניסה לרמלה, הנחו הנאשמים את הנהג לפנות לשביל עפר נטוש וחשוך, ובשלב מסוים עצר הנהג את המונית וטען כי לא ניתן להמשיך בנסיעה בתוואי זה. בשלב זה, יצא המערער מהמונית באמתלה כי עליו להטיל את מימיו, וכששב למונית הוא הניח את ברכו על מושב הנוסע, רכן לעבר הנהג, ותפס אותו בצווארו ובסודרו. המערער הורה לנהג למסור להם את כספו ואת כרטיס האשראי שלו. בשל חששו מהנאשמים, מסר הנהג למערער ₪ 400 במזומן וביקש מהנאשמים כי יניחו לו.

13. חרף זאת, היכה י. את הנהג בחוזקה בעורפו, והצמיד אליו חפץ קהה. בה בעת, אמר המערער לי. "אל תירה, אל תירה", וזאת על מנת שהנהג יחשוב כי מדובר באקדח, ובמטרה להפחידו. בהמשך, פתח המערער את תא הכפפות במונית ונטל מתוכו כרטיס בנקט השייך לנהג, תוך שהוא מורה לו למסור את מספר הקוד הסודי שלו. בשל חששו של הנהג מפני הנאשמים הוא מסר להם את מספר הקוד הסודי.

14. לאחר זאת, השליך המערער את סוללת הטלפון הנייד של הנהג לעבר השיחים, על מנת למנוע מהנהג להזעיק עזרה. בהמשך, הורה המערער לנהג לצאת מהמונית, והנאשמים נסעו עם המונית כשי. נוהג בה, כאשר הם מותירים את הנהג במקום. בסמוך לשעה 22:47, עצר י. את המונית ברחוב דני מס ברמלה, מול סניף בנק הפועלים. הנאשמים ניגשו למכשיר כספומט שהיה במקום, וי. משך באמצעות כרטיס הבנקט של הנהג ₪ 600.

15. האישום השלישי מיוחס למערער בלבד, ונטען בו כי ביום 20.12.2012, נעצר י. בסמוך לבית המתלוננים שבו בוצע השוד המתואר באישום הראשון והוגש נגדו כתב אישום. בהמשך, נעצר י. בשנית, ביום 8.4.2013, עקב מעורבותו בשוד הנוסף, נשוא האישום השני. נטען בכתב אישום, כי בשל מעורבותו של המערער בשני מעשי השוד, הוא הוכרז כ"דרוש לחקירה" ונעשו ניסיונות רבים על מנת לאתרו לצורך חקירה. ניסיונות אלה נעשו בדרכים שונות ומגוונות, כגון: קיום שיחות טלפוניות ישירות עמו; מסירת הזמנות לחקירה לבני משפחתו של המערער; עריכת חיפושים בכתובות בהן שהה המערער בעבר; ופרסום תמונתו באמצעי התקשורת. המערער, אשר ידע כי המשטרה מחפשת אחריו, "ירד למחתרת" למספר חודשים, כאשר כל הניסיונות להביא לאיתורו עלו בתוהו. לטענת המאשימה, במעשיו אלה של המערער הוא עשה דבר "בכוונה למנוע או להכשיל הליך של חקירה פלילית".

16. ומכאן לעובדות התיקים המצורפים, לפי מועדי ביצוע העבירות. מכתב האישום שהוגש בת"פ 23362-05-13 (בית משפט השלום בירושלים) עולה, כי במהלך חודש דצמבר 2011, עת עבד המערער כקופאי במרכול "מגה" בירושלים, הוא גנב מלקוחות המרכול כרטיסי תשלום נטענים מסוג "רב קארד" ששוויים ₪ 1,800, לכל הפחות. המערער קיבל מהלקוחות כרטיסים טעונים בכסף שאותם נטל לעצמו, והוא החזיר להם כרטיסים ריקים, שהוכנו על-ידו מבעוד מועד. באמצעות הכרטיסים שגנב, רכש המערער מוצרים שונים בסניף "מגה" אחר.

17. מעובדות כתב האישום שהוגש במסגרת פל"א 300924/12 (תחנת משנה ירדן צפון), עולה כי, ביום 12.7.2012, עת שהה עמוד 4

המערער בדירת ידידה בחצור הגלילית, הוא גנב מביתה מחשב נייד, פנקס שיקים, מטען למחשב, ומטען לטלפון סלולארי.

18. בכתב האישום שהוגש במסגרת ת"פ 62303-12-13 (בית משפט השלום קרית), מסופר כי ביום 4.10.2012, כאשר המערער עבד כשומר במפעל "זוגלובק" בנהריה, הוא גנב מכספת, שהיתה בעמדת השמירה, סכום של 26,753 ₪.

19. מהעובדות העולות בתיק החקירה, פל"א 134438/13 (תחנת פשעים דן), מסתבר כי, לאחר ביצוע העבירות המתוארות בכתב האישום העיקרי, גנב המערער מבעלת הבית בו הוא מתגורר, מכשיר טלפון נייד מסוג סמסונג גלקסי 2; וכרטיס אשראי. באמצעות הקוד הסודי, שהיה שמור בטלפון הנייד, משך המערער, תוך שימוש בכרטיס האשראי, סכום של 3,000 ₪, ולאחר מכן זרק את הכרטיס. לאחר שהתברר למערער, כי בעלת הבית חושדת בו, הוא נטל את חפציו ועזב את ביתה "לא לפני שגנב ממנה טלוויזיית פלאזמה".

20. האירוע האחרון התרחש ביום 4.4.2013, כעולה מכתב האישום שהוגש בת"פ 37535-06-13 (בית משפט השלום ת"א). במועד זה שהה המערער באכסניה ברח' בן יהודה בתל אביב, והוא גנב מאדם בשם גדעון תייר מחשב נייד, בתואנה כי הוא שואל אותו, אך בהמשך מכר המערער את המחשב לחנות בתל אביב.

גזר דינו של בית משפט קמא

21. בפתח גזר דינו, עמד בית משפט קמא על תוכנו של תסקיר מבחן, שהוגש בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה כי מדובר במערער כבן 37, רווק, אשר סיים 11 שנות לימוד. הוא החל לצרוך סמים ולהמר מגיל צעיר, ובשל כך הוא לא גויס לצה"ל. המערער הסביר, כי מעשיו המתוארים בכתב האישום, נעוצים בהתמכרותו להימורים ובצורך לכסות חובות בשוק האפור. המערער ביטא רצון מילולי להיגמל מהתמכרותו, אך בעבר הוא לא פנה אל גורמי הטיפול. שירות המבחן התרשם, כי המערער מבטא חרטה מילולית בלבד, ומתקשה לקחת אחריות על מעשיו. עוד צוין, כי דבריו של המערער, לפיהם הוא נגרר אחרי אחיו, היו מגמתיים. עוד עולה מהתסקיר, כי קיימים אצל המערער גורמי סיכון להמשך עבריינות, הבאים לידי ביטוי בחשיבה ובהתנהגות שוליים, בקשיי שליטה בדחפים, וברצון למצוא פתרונות מיידים לצרכיו. לכך יש להוסיף, גורמים בעייתיים נוספים, כגון: אי יציבות ותפקוד לקוי בכל מסגרות חינוך; העדר מערכת תמיכה; קשרים עם גורמים שוליים; הכחשת דפוסי התנהגות אלימים; וקושי לגלות אמפתיה לקורבנות מעשיו. לאור האמור, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון בינוני להישנות עבירות אלימות מצידו של המערער.

22. מעיון בגיליון הרשעותיו הקודמות של המערער עולה כי הוא הורשע, במספר הזדמנויות, בביצוע עבירות שונות, וביניהן: קשירת קשר לפשע, פריצה לבניין וביצוע גניבה, גניבה ממעבד, שימוש במסמך מזויף, ביצוע עבירות סמים, עבירות שוד, תקיפת קטין וגרימת חבלה חמורה. בעקבות הרשעתו בעבירות השוד, נדון המערער ל-18 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

23. המאשימה ביקשה להחמיר בעונשו של המערער בשים לב לחומרת מעשיו, לתכנון שקדם לחלק מהמעשים, ולהימלטותו מאימת הדין. עוד נטען, כי יש להבחין בין עניינו של המערער לבין עניינו של אחיו, שהינו בעל עבר פלילי שהתיישן, כאשר המעשים

בוצעו על ידו "לנוכח מצוקה כלכלית חריגה ומצב בריאותי רעוע". המשיבה הציעה מתחמי ענישה שונים לגבי כל אישום ואישום, ובהם מתחם הנע בין 5 ל-8 שנות מאסר, בגין העבירות שבוצעו במסגרת האישום השני.

24. בא כוח המערער, טען כי המערער נאלץ לתמוך כלכלית באמו, עקב מצבה הרפואי הקשה, ובשל מצוקתה הכלכלית, כאשר מקור הכנסתה היחיד היה תשלומי קצבת זקנה. עוד נטען, כי המערער צרף את כל התיקים שנפתחו בעניינו, לרבות כאלה שטרם הבשילו לכדי כתב אישום, וזאת כדי "לנקות את השולחן", ותוך לקיחת אחריות מלאה על מעשיו. נטען בנוסף, כי המערער, בניגוד לאחיו, הודה בהזדמנות הראשונה מבלי לבקש זימון עדים, כאשר הוא זועק לעזרה ומבקש להשתלב במסגרת טיפולית לגמילה מהימורים. לבסוף, נטען כי יש להטיל עונשים חופפים בגין כל העבירות שביצע המערער.

25. בית משפט קמא הזכיר את סעיף 40ג' של תיקון 113 לחוק העונשין, ממנו עולה כי יש לקבוע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד, ולפיו ניתן להטיל עונש נפרד לכל אירוע ואירוע, או עונש כולל לכלל האירועים. ככל שיוטלו עונשים נפרדים, על בית המשפט להחליט אם לחפוף את העונשים, כולם או חלקם. במקרה דנן, קבע בית משפט קמא כי לנוכח אופיים השונה של מעשי העבירה "ורכיבי החומרה שבהם", יש לגזור עונש נפרד לכל אירוע. לאחר בחינת נסיבות ביצוע העבירות מושא האישום הראשון, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם ינוע בין 34 ל-46 חודשי מאסר. אשר לאישום השני, שבו מדובר בשוד נהג מונית, נקבע המתחם במנעד שבין 5 ל-8 שנות מאסר לריצוי בפועל. לגבי התיקים המצורפים נקבעו מתחמים שונים, שהגבוה שבהם נע בין מאסר בדרך של עבודות שירות לבין 24 חודשי מאסר. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, נתן בית משפט קמא את דעתו לעברו הפלילי המכביד של המערער, ולעובדה שמדובר בהצטברות מכבידה של מעשים פליליים אשר הלכו והחריפו עד כדי שימוש באלימות פיזית, לרבות שימוש בסכין.

בית משפט קמא ציין, כי מתסקיר שירות המבחן עולה כי המערער אינו מפנים את חומרת מעשיו, ואינו בשל לטיפול, ובשל כך נשקפת ממנו מסוכנות בינונית להמשך ביצוע עבירות אלימות. בשים לב למכלול, קבע בית משפט קמא, כי יש מקום להשית על המערער עונש מרתיע. לצד הקולא, זקף בית משפט קמא לזכותו של המערער את הודאתו המיידית באשמה, הן בתיק העיקרי והן בתיקים המצורפים, וכן לקיחת אחריות והבעת צער על מעשיו.

26. לאחר זאת, גזר בית משפט קמא על המערער, בגין המעשים המתוארים באישום הראשון, 40 חודשי מאסר, ובגין האישומים השני והשלישי, 5 שנות מאסר לריצוי בפועל. בשל התיקים המצורפים נגזרו על המערער 8, 15 ו-18 חודשי מאסר לריצוי בפועל. הצטברות מלאה של העונשים היתה אמורה לגרור עונש של 11 שנות מאסר ותשעה חודשים לריצוי בפועל, אך בית משפט קמא החליט לחפוף חלק מהעונשים, באופן שהמערער ירצה 9 שנות מאסר בפועל מיום מעצרו. חפיפה זו הוסברה על-ידי בית משפט קמא בכך שהמערער "בחר שלא לנהל הוכחות ולצרף את כלל התיקים הפתוחים", לרבות אלה שטרם הוגש בגינם כתב אישום. כמו כן, גזר בית משפט קמא על המערער עונשים נוספים כמפורט בפסקה 4 לעיל.

הערעור על חומרת העונש

27. בהודעת ערעור שהוגשה על-ידי עו"ד ניל סיימון, בא כוחו של המערער, נטען כי שגה בית משפט קמא עת קבע כי מתחם עמוד 6

העונש ההולם בגין האישום הראשון נע בין 34 ל-46 חודשי מאסר, ובגין האישום השני בין 5 ל-8 שנות מאסר. לטענת המערער, במקרים דומים ואף חמורים יותר נקבע מתחם נמוך יותר, כאשר הרף התחתון הוצב על שנת מאסר עד שנתיים והרף העליון עומד, לכל היותר, על 5 שנות מאסר. לגבי התיקים המצורפים, סבור עו"ד סיימון כי בעבירות גניבה אמור המתחם לנוע בין של"צ לשנת מאסר אחת. עוד נטען, כי לא ניתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות של המערער ולתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו, מהם עולה כי המערער נקלע מגיל צעיר "לעולם האפל של ההימורים". בשל חובות עצומים לשוק האפור, ובשל אי יכולתו של המערער לעמוד בהחזרי ההלוואה, היה המערער נתון תחת איומי המלווים. אביו של המערער נפטר לפני כ-14 שנה והמערער נאלץ לתמוך באמו בת-ה-73 ולדאוג לכל צרכיה. נטען בנוסף, כי בית משפט קמא לא התחשב בחרטתו הכנה של המערער ורצונו לעבור שינוי מהותי בחייו, ולהשתלב במסגרת טיפולית לגמילה מהימורים. המערער בחר להודות בהזדמנות הראשונה, תוך חיסכון ניכר בזמן שיפוטי ובהעדת מתלוננים רבים. למעשה, כך נטען, ביקש המערער להגיע להסדר טיעון עם התביעה כבר בתחילת הדרך, אך המשיבה לא הסכימה לכך, "בשל סירובו של אחיו לקדם את התיק ולהגיע להסדר". על יסוד האמור, מבקש המערער להקל בעונשו.

תסקיר משלים שהוגש בעניינו של המערער

28. לקראת הדיון בערעור, ביקשנו לעיין בתסקיר משלים בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה, כי המערער מוגדר כאסיר הזקוק להשגחה פסיכיאטרית, לאור היסטוריה של פגיעה עצמית במסגרת מאסרו הקודם, והתרשמותו של הפסיכיאטר היא כי המערער שרוי במצוקה נפשית. המערער משולב בתעסוקה במפעל לתשמישי קדושה, ועד כה נרשמו לחובתו שתי עבירות משמעת. אשר להיבט הטיפול, המערער נמצא בקשר ראשוני עם גורמי טיפול ומביע מוטיבציה מילולית להשתלב בטיפול המתמקד בהתמכרות להימורים. ואולם, בשל הגדרתו של המערער כטעון הגנה והעדר טיפול מסוג זה בבית סוהר "אשל" בו הוא נמצא, לא ניתן לשלבו בטיפול ייעודי. עם זאת, הוצע למערער להשתלב בטיפול המתמקד בהתמכרויות באופן כללי, ואשר מתאים גם לטעוני הגנה, אך המערער הבהיר כי הוא מעוניין אך ורק בטיפול הממוקד בהימורים. אשר ליחסו של המערער לעבירות בהן הורשע, הוא חזר וטען כי אלה בוצעו על רקע התמכרותו להימורים ועקב חובות כבדים שצבר. המערער מודה, אמנם, במעשיו אך נוטה למזער מחומרתם.

הדיון בערעור

29. עו"ד סיימון חזר על הטענה, לפיה המתחמים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא לגבי כל עבירה הינם גבוהים מדי, והדבר הוביל, בסופו של דבר, לקביעת עונש מופרז בחומרתו. עוד נטען, כי בית משפט קמא לא התחשב, די הצורך, ברצונו של המערער "לנקות את השולחן" ולהתחיל דף חדש בחייו, תוך שהוא מודה בתיקים שבהם עדיין לא הוגש כתב אישום. עו"ד סיימון חזר והזכיר, כי המערער ביקש להודות כבר בשלב הראשון, אך המשיבה התנתה את הדבר בהסכמתו של אחיו י., להגיע להסדר, וחוסר נכונותו של האח לכך. לגבי האמור בתסקיר המשלים של שירות המבחן, לפיו המערער אינו מוכן לטיפול בהתמכרויות, טען עו"ד סיימון כי בעייתו של המערער היא התמכרות להימורים, ואין טעם לשלבו בטיפול המתמקד בהתמכרויות אחרות, כגון התמכרות לסמים.

לפיכך, התבקשנו להקל באורח משמעותי בעונשו של המערער.

30. באת כוח המשיבה, עו"ד קרן רוט, טענה כי יש לדחות את הערעור, משום שבסופו של יום מדובר בעונש ראוי והולם "ביחס לכמות האישומים ולמעשים". בית משפט קמא התחשב במערער, בכך שחפץ חלקית את העונשים, למרות שמדובר במעשים שונים, שבראשם עומדים מעשי השוד שביצע. המשיבה ציינה כי מדובר במעשים מתוכננים ומתוחכמים, ובעיקר אמורים הדברים לגבי שוד המונית, עבירה אשר הותירה את נהג המונית חסר אונים, וללא יכולת לתקשר עם העולם החיצוני. האירוע הטראומטי עדיין נותן את אותותיו בנהג המונית והוא מתקשה לחזור לתפקוד רגיל ושיגרתי. לגישת המשיבה, בית משפט קמא נתן את מלוא המשקל להודייתו של המערער ולקבלת האחריות על מעשיו, ולפיכך לא מיצה את הדין עימו.

דיון והכרעה

31. מעשיו של המערער הינם חמורים על פי כל אמת מידה. בעיקר מכוונים הדברים לאישומים הראשון והשני בכתב האישום העיקרי, שבו יוחסו למערער, כמו גם לאחיו, שני מעשי שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין. מזכיר, כי בצד עבירה זו קצב המחוקק עונש של 20 שנות מאסר. האישום הראשון מגלם בחובו חומרה רבה, בשל התכנון שקדם לו (גניבת מפתח הבית מהמתלוננת שעבדה עם האח, י.); העימות הקשה עם המתלונן שלוה באיום בסכין ובשימוש באלימות גם אם לא קשה; והתעוזה הרבה שגילו הנאשמים במפגש עם סייר חברת האבטחה. הנאשמים יצאו מהבית כשברשותם רכוש רב ערך, כאשר המערער הגדיל לעשות שעה שמשך, באמצעות כרטיס האשראי שנגנב מהמתלונן, סכום של 2,000 ₪. האירוע המתואר באישום השני הינו חמור אף יותר. הנאשמים תכננו לשדוד נהג מונית, אשר הגיע לשביל חשוך ומבודד בתואנת שווא, ולאחר מכן שדדו הנאשמים את כספו של נהג המונית, וכן כרטיס בנקט שהיה ברשותו. הם איימו עליו וחבטו בו, ולבסוף שדדו את מוניתו, כשהם מותירים אותו בודד ועזוב לנפשו, ללא אפשרות ליצור קשר עם מאן דהוא, על מנת לחלצו ולסייע לו.

32. בעבירות השוד בכלל ובשוד מונית בפרט, ניתן למצוא מנעד רחב של עונשים, וכאשר מדובר במקרים החמורים הוטלו על העבריינים, במקרים מסויימים, עונשים דו ספרתיים (ראו, למשל, ע"פ 7961/07 מדינת ישראל נ' שכטר (19.3.2008)). במקרים אחרים הושתו עונשים מתונים יותר, אך עדיין מדובר בעונשי מאסר לתקופות משמעותיות (ע"פ 2116/12 פלוני נ' מדינת ישראל (11.2.2014); ע"פ 8788/08 זיאד נ' מדינת ישראל (7.4.2011); ע"פ 2163/05 אליב נ' מדינת ישראל (12.12.2005) (להלן: עניין אליב), כאשר בכל אחד ממקרים אלה אושר עונש של 9 שנות מאסר, בגין ביצוע עבירות שוד שונות).

אכן, ניתן להצביע גם על מקרים שבהם הוטלו עונשים קלים יותר, וכפי שציין השופט א' רובינשטיין בעניין אליב:

"אין לחדד, כי קשת הענישה רחבה היא, וכמעט אין לך תחום שלא תמצא בו עונשים חמורים יותר וקלים יותר, על פי הזמן והמקום. השאיפה לאחידות הענישה היא עקרונית, אך אינה יכולה להיות מושגת כענין מתמטי במציאות האנושית; אך הרוח הנושבת מפסק הדין קמא היא נכונה, בכל הכבוד, ואנו מבקשים לחזקה" (שם, בסעיף ו'(2)).

ועוד ראוי להביא מדבריו של השופט ס' ג'ובראן בע"פ 2835/12 הוידי נ' מדינת ישראל (21.3.2013), שבו אושר עונש של 6 שנות מאסר לריצוי בפועל, בגין עבירת התפרצות לבית מגורים וביצוע שוד בנסיבות מחמירות:

"אין להקל ראש בחומרת העבירות מושא ערעור זה. זאת, בפרט מקום בו מבוצע השוד לאחר תכנון מוקדם, בחבורה, ותוך פגיעה פיזית בקרבנות והטלת אימה מתמשכת עליהם... בהקשר זה, ראוי לציין כי עבירת השוד כוללת מתחם רחב ביותר של עבירות, אשר קשה להשוות ביניהן... נכון הדבר, כי המערער סיפק דוגמאות למקרים בהם נגזרו עונשים קלים יותר על נאשמים, בגין עבירות דומות, אולם מדובר בעבירות שבוצעו בנסיבות קלות בהרבה מנסיבות ההליך הנוכחי" (שם, בפסקה 14).

אין צריך לומר, והדברים ברורים מאליהם, כי, כשם שקיים מגוון רחב של עונשים בעבירות השוד, כן הדבר לגבי מתחם העונש ההולם שנקבע על-ידי בית המשפט, המותאם לנסיבות הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה.

33. אשר לשוד המונית, אין לי אלא לחזור על דברי השופט א' א' לוי בע"פ 1885/07 נאסף נ' מדינת ישראל (1.7.2008), שבו אושר עונש של 5 שנות מאסר בגין שוד נהג מונית, תוך שימוש באלימות כלפיו:

"נהג מונית הפכו בשנים האחרונות טרף קל למעשי שוד, הואיל ונאסר עליהם לבחור את נוסעיהם, ולא אחת מנוצלת עובדה זו על ידי אנשים חסרי מצפון כדי להסיעם למקומות מבודדים שם הם תוקפים את הנהגים, מאלצים אותם לברוח על נפשם, וגונבים את רכביהם. זו התנהגות שחומרתה רבה, ולא אחת פסקנו כי יש להשית בגינה תקופות מאסר ממושכות, במטרה להבהיר לכל את המחיר שיידרשו לשלם אם ימצאו חוטאים בכך" (שם, בפסקה 3, וראו גם, ע"פ 2223/11 טברי נ' מדינת ישראל (25.4.2012); ע"פ 3204/14 סמור נ' מדינת ישראל (3.3.2015)).

34. אין גם להקל ראש בעבירות, בהן הורשע המערער במסגרת התיקים המצורפים. מעבר למעשי הגניבה שביצע המערער, מאופיינים מעשיו של המערער במעילה באמון שניתן בו. כך, לגבי גניבת כרטיסי תשלום נטענים, במסגרת עבודתו של המערער במרכול "מגה"; גניבת כספים מכספת של מפעל "זוגלובק", שם הועסק המערער כשומר; וגניבת רכוש מבית ידידה ומביתה של בעלת הבית שבו התגורר המערער בשכירות. חומרה נוספת גלומה גם באישום השלישי שבכתב האישום העיקרי, שממנו עולה כי המערער ידע כי הוא דרוש לחקירה, אך הוא "ירד למחתרת" תוך כדי ניסיון לטשטש את עקבותיו.

35. בנסיבות אלה, היה מקום לדחות את ערעורו של המערער על חומרת עונשו, ואם החלטתי להמליץ בפני חברי להקל במידת מה בעונש המאסר שהושת על המערער, הרי שהדבר נובע מהטעמים הבאים: נכונותו של המערער להודות בכל המיוחס לו כבר בתחילתם של ההליכים המשפטיים, דבר שלא התממש עקב רצונה של המשיבה להגיע להסדר עם שני הנאשמים גם יחד; צירוף כל התיקים הפתוחים בעניינו של המערער, גם אלה שעדיין לא הוגש בהם כתב אישום, מתוך רצון "לנקות את השולחן" ולפתוח דף חדש בחייו; החרטה והצער שהביע המערער על מעשיו; ורצונו להשתלב בתהליך טיפולי של גמילה מהתמכרות להימורים. יצוין, בעניין אחרון זה, כי הוצע למערער לקחת חלק בטיפול גמילתי כללי מהתמכרויות, משום, שככל הנראה, אין בנמצא טיפול ספציפי לגמילה מהתמכרות להימורים. אנו תקווה כי המערער ישתלב בתהליך הטיפולי המוצע, גם אם הוא אינו עונה לגמרי על צרכיו וציפיותיו.

36. סוף דבר, אציע לחברי להפחית שנה אחת מעונש המאסר בפועל שהושת על המערער, ולהעמידו על 8 שנות מאסר שמניין מיום מעצרו. לא יהיה שינוי ביתר רכיבי גזר הדין.

ש ו פ ט

השופט י' עמית:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ע' ברון:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שהם.

ניתן היום, כ"ד באייר התשע"ה (13.5.2015).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט